

**ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA**

**Inventarizace současného stavu památných stromů
na území okresu Jihlava s návrhem na vyhlášení
nových památných stromů ve smyslu zákona č.
114/1992 Sb.**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: prof. RNDr. Karel Šťastný, CSc.

Bakalant: Jana Derahová

Praha 2011

Fakulta životního
prostředí

Zadání bakalářské práce

Česká zemědělská univerzita v Praze
Katedra: ekologie

Fakulta životního prostředí
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: Jana Derahová
obor: Krajinářství

Název tématu: Inventarizace současného stavu památných stromů na území okresu Jihlava
s návrhem na vyhlášení nových památných stromů ve smyslu zákona
č.114/1992 Sb.

Název tématu v anglickém jazyce: Inventory of the current state of memorable trees in the
district Jihlava with proposals to establish new memorable
trees by course of law 114/1992 Sb.

Zásady pro vypracování:

Studentka na základě místních literárních zdrojů provede inventarizaci památných stromů
vybrané části okresu Jihlava. Cílem práce je získat přehled o současném stavu a
charakteristických vlastnostech (např. obvod, výška, zdravotní stav, vitalita aj.) památných
stromů v okresu Jihlava s perspektivou dalšího rozvoje ochrany dendrologicky i společensky
cenných dřevin v této oblasti.

ČESKÁ
ZEMĚLELSKÁ
UNIVERZITA V PRAZE

Rozsah grafických prací: Výkres zpracovaného území 1:250 000, fotodokumentace zpracovaných stromů

Rozsah průvodní zprávy: 30 – 50 stran

Seznam odborné literatury:

LITERATURA

- HURYCH, V., 2003: Okrasné dřeviny pro zahrady a parky, Květ
GREGOROVÁ, B., 2000: Řez dřevin ve městě a krajině, AOPK ČR, Praha
GREGOROVÁ, B. A KOL. 2006: Poškození dřevin a jeho příčiny 43. ZO ČSOP, Praha 504s.
KOLAŘÍK, J. a kol. 2003: péče o dřeviny rostoucí mimo les, I. díl, ČSOP Vlašim
KOLAŘÍK, J. a kol. 2005: Péče o dřeviny rostoucí mimo les, II. díl, ČSOP Vlašim
KOBLIŽEK J., 2000: Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků, část I. a II. – obrazová příloha, Freedom DTP studio a nakladatelství Sursum
MACHOVEC, J., 1982: Sadovnická dendrologie, Státní pedagogické nakladatelství, Praha.
MAREČEK, J., 2005: Krajinářská architektura venkovských sídel. ČZU, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů. Katedra zahradnictví, Praha, 362 s.
ŠTĚPÁN, V., 2003: Stromy v ulicích a na parkovištích, SVSMP, Plzeň
ÚRADNÍČEK, L., MADĚRA, P. a kol., 2001.: Dřeviny České republiky, Písek
ŽDÁRSKÝ, M., 2000: Výsadba stromů, SCHOLA ARBORICULTURA, s.r.o., Rosice

Vedoucí bakalářské práce: prof. RNDr. Karel Šťastný, CSc.

Konzultant bakalářské práce: Ing. Václav Bažant

Datum zadání bakalářské práce: 18.9.2010

Termín odevzdání bakalářské práce: IV.2011

.Prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.
Vedoucí katedry

Prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.
Děkan

V Praze dne 18.9.2010.....

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, pod vedením prof. RNDr. Karla Šťastného, CSc. a že jsem uvedla všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

V Praze dne .....

Jana Derahová

Poděkování:

Ráda bych chtěla poděkovat panu Ing. Václavu Bažantovi za cenné rady při zpracování této bakalářské práce, dále svým rodičům a kamarádům za podporu a pomoc při hledání památných stromů v terénu.

Abstrakt, klíčová slova

V této bakalářské práci byl hodnocen stávající stav památných stromů v okrese Jihlava. V této oblasti se nachází cca 94 památných stromů, proto bylo vybráno 34 památných stromů, které vyhlásil Magistrát města Jihlavy.

V literární rešerši je nejdříve uváděn význam a ochrana stromů v historii a poté v současnosti. Dnes se můžou vyhlášovat mimořádně významné stromy podle §46 zákona č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Všechny dosud vyhlášené památné stromy jsou zapsané v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP), který spravuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR v Praze.

Dále je v práci popsána metodika hodnocení památných stromů. K hodnoceným faktorům patří výška stromu, obvod a průměr kmene ve 130 cm od paty stromu, průměr a nasazení koruny. Také je hodnocen zdravotní stav, vitalita, stabilita a případně technologická opatření.

V kapitole Současný stav řešené problematiky jsou popsány vybrané památné stromy v okrese Jihlava. Ke každému stromu jsou přiloženy fotografie pořízené při terénním průzkumu. Dále byl navržen Liliovník tulipánokvětý (*Liliodendron tulipifera* L.) v Brtnici k vyhlášení jako památný strom. Jsou zde uvedeny důvody a naměřené hodnoty stromu.

Závěrečné zhodnocení má poukázat na současný stav v dané oblasti. V grafech je znázorněn souhrn charakteru výskytu, druhového zastoupení a celkového zdravotního stavu památných stromů v zájmové oblasti.

Klíčová slova: navržená technologická opatření, Magistrát města Jihlavy, Vysočina, klasifikace dřevin

Abstract

This work was evaluated the current status of protected trees in the district of the Jihlava. In this area is located about 94 memorial trees, in this work were selected 34 memorial trees, which declared the City of Jihlava.

In the literature search is first placed importance and protection of trees in history and at present. Today may promulgate an extremely significant trees pursuant to § 46 law 114/1992 Sb. on nature and landscape. All of the announced memorial trees are registered in the Central List of Nature Conservation (ÚSOP), which is managed by the Agency for Nature Conservation and Landscape in Prague.

The study also describes the methodology for evaluating trees. Rated factors are tree height, trunk circumference and diameter of 130 cm from the base of the tree, crown diameter and deployment. Also is rated health, vitality, stability, and if technological measures.

In the chapter The current workload issues are described selected memorial trees in the district of Jihlava. Each tree is also accompanied by photos taken from a field survey. It was also designed Liliovník tulipánokvěký (*Liriodendron tulipifera* L.), growing in Brtnice, to declare as a protected tree.

The final evaluation should refer to the current situation in the region. The chart shows a summary of the nature, species presence and overall health of protected trees in the area of interest.

Key words: proposed technological measures, Jihlava City Authority, region Vysočina, trees classification

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce.....	1
3	Literární rešerše.....	2
3.1.	Stromy kolem nás.....	2
3.2.	Význam stromů v minulosti.....	3
3.3.	Ochrana stromů v minulosti.....	4
3.4.	Ochrana stromu v současnosti.....	5
3.4.1.	Vymezení kategorie památný strom.....	5
3.4.2.	Právní aspekty ochrany památných stromů.....	5
3.4.3.	Návrh na vyhlášení památného stromu.....	6
3.4.4.	Vyhlašování památných stromů.....	6
3.4.5.	Rušení ochrany památných stromů.....	7
3.4.6.	Péče o památné stromy.....	7
3.4.7.	Evidence památných stromů.....	8
4	Charakteristika studijního území.....	9
4.1.	Charakteristika okresu Jihlava, Kraj Vysočina.....	9
4.2.	Klimatické faktory.....	9
4.3.	Geologická stavba.....	10
4.4.	Vodstvo.....	10
4.5.	Lesy.....	11
5	Metodika hodnocení.....	12
5.5.	Klasifikace dřevin.....	12
5.1.1.	Výška stromu.....	12
5.1.2.	Výška nasazení koruny.....	12
5.1.3.	Obvod kmene.....	12
5.1.4.	Průměr kmene.....	12
5.1.5.	Průměr koruny.....	12
5.1.6.	Zdravotní stav.....	13
5.1.7.	Vitalita.....	13
5.1.8.	Stabilita.....	14
6	Současný stav řešené problematiky.....	15
7	Výsledky, návrh managementu.....	50
8	Diskuze.....	52
9	Závěr.....	54
10	Seznam literatury.....	55

1. Úvod

Památné stromy jsou významnou součástí přírodního a kulturního dědictví mnoha zemí na světě. Důvodem, proč tyto významné stromy chránit je mnoho, od výchovných, estetických přes zachování stromů jako pamětníků generacím až po důvody přírodovědecké. Většina stromů byla vysázena při významných událostech jako např. při narození dítěte nebo při významném výročí. Také v zámeckých zahradách a parcích nejdeme velmi staré exempláře, kterým lidé projevovali v minulosti náklonnost a péči.

V ČR je ke dni 19. 4. 2011 vyhlášeno a chráněno 25 506 památných stromů v alejích, skupinách i soliterně rostoucí (AOPK ČR, 2011). Tento počet se stále zvyšuje, významné stromy jsou stále navrhovány za památné, ať už je někdo má na zahradě, nebo je to krajinná dominanta uprostřed pole. Vždy upoutá svým vzrůstem a mohutností. Ochranou stromů napomáháme i některým druhům ptáků, kteří hnízdí v korunách. Proto je také nutné o ně pečovat, abychom co nejvíce prodloužili jejich životaschopnost.

2. Cíl práce

Cílem této práce je zmapovat již vyhlášené památné stromy na okrese Jihlava. Nejprve zjistit jejich aktuální počet a v terénu ověřit zda jsou označeny podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Dále provést revizi základních dendrologických dat včetně zhodnocení zdravotního stavu a pokud bude potřeba, tak navrhnout nová technologická opatření k prodloužení životaschopnosti jedinců. Nakonec vyznačit polohu památných stromů do mapy pomocí Gis programu. Použité podklady poskytl Magistrát města Jihlavy a portál AOPK.

3. Literární rešerše

3.1 Stromy kolem nás

Stromy jsou patrně nejmohutnější organismy na Zemi. Nebo alespoň mezi rostlinami. Mohou být tak velké, že aby člověk dohlédl na vrchol, musí pořádně zaklonit hlavu. A pak ji pokorně sklonit, a možná i čepici smeknout (Hrušková, 2005).

Každý jistě ví, že stromy provází člověka celým jeho životem, od kolébky po rakev. Dávají člověku potřebné věci k přežití, ať už dřevo k výrobě nábytku, tak i plody, listy, květy a pryskyřice.

Jsou domovem zvířat a ptáků, zpevňují břehy a staví se do cesty prudkému vichru i za cenu toho, že samy padnou. Poskytují ochranu i stín, dovedou svou krásou potěšit a vůni osvěžit, bez nich by byla krajina beznadějně pustá (Hrušková, Turek, 1999).

Vymezovaly stezky, hranice a sloužily jako orientační body. Pod větvemi stromů hledali lidé úkryt při nepohodě, v jejich stínu odpočívali nebo se scházeli na besedy. Pod korunami stromů se konala kázání, bývali i tábory lidu apod.

I dnes jsou mnohé funkce stromů pro život člověka stejně významné, i když mnohdy nedoceňované. Ne každý si je vědom, že stromy tvorbou kyslíku a vůní květů ozdravují ovzduší. Vytvářejí přirozené větrolamy, udržují vláhu, tlumí pronikání hluku a snižují prašnost. Jsou domovem hmyzu a ptactva. Malebností, krásou, mohutností působí na člověka. To stromy dotvářejí krajinu a jsou důležitou součástí životního prostředí (Hrušková, Turek, 1986).

3.2 Význam stromů v minulosti

Lidé uctívali staré stromy od pradávna a ti se staly němými svědky minulosti. Jsou poselstvím minulosti, které předáváme příštím generacím.

Už dávní Sumerové u kolébky naší civilizace v Mezopotámii uctívali kosmický strom Huluppu, zasvěcený Inanně (bohyni Ištar). Inanna tento strom zasadila a pečovala o něj vlastní rukou. V biblickém ráji rostl Strom poznání dobrého a zlého. Kananejci uctívali svaté háje, ve kterých tryskaly svaté prameny. Semitské kmeny uctívali terebint. V buddhismu je uctíván svatý fíkovník (*Ficus religiosa*), pod kterým Gautama došel osvětlení a stal se Buddhou (strom bódhi). Kult starověkých Židů se na počátku odbýval na vyvýšeninách ve volné přírodě pod posvátným stromem - dubem nebo terebrintem, palmou nebo tamaryškem. V Babyloně uctívali palmy, olivy a vinnou révu, u aramejsko-kananejských kmenů byl svatým stromem cypřiš, který uctívali i v Persii a sázeli jej před svatyněmi ohně, na dvorech a v zahradách (Němec a kol. 2003).

Ve starověkém Egyptě byla strom života palma, v antickém světě posvátná jabloň se zlatými jablky v háji Hesperidek, u Keltů jabloň rostoucí na Pláni blaženosti (Reš, 1998). Apollón, bůh světla, měl k sobě přiřazen dub, vavřín a jabloň (Bernatzky, 1978).

V Evropě bývaly předmětem kultu nejčastěji duby, lípy, jasan, vrby, ale i osika, líska a stromy ovocné, hlavně jabloně. V minulém století se vžila představa, že dub a dubová ratolest jsou symboly germánské. Byl to spisovatel Klopstock (1724 – 1803), který dub přivlastňoval pouze Germánům. Z historie však víme, že dub byl stromem zasvěceným bohům už u starých Řeků (Diovi), Římanů (Jupiterovi) i Slovanů (Perunovi či Provovi). Lípa byla oblíbená všude, kde se jí dařilo. Vždyť patří k nejhezčím a nejužitečnějším listnatým stromům. Lípu měli rádi a také ji uctívali jak Slované tak Germáni. Protože se lípa hojně vyskytovala ve východní Evropě, která je považována za pravlast Slovanstva, lze tedy lehce pochopit, proč obrozenecký spisovatel J. Kollár zvolil právě lípu za symbol slovanské vzájemnosti. Lipová ratolest našla místo v československé státní symbolice, je zobrazena na velkém státním znaku, na presidentské standartě, na slavnostních tiskovinách i na bankovkách. Jasan zase zastával významné místo v mytologii skandinávské, vrba byla posvátným stromem plodnosti v Litvě, bříza je oblíbeným stromem hlavně u východních Slovanů, kde symbolizuje jarní sílu (Hrušková, Turek, 1986).

3.3 Ochrana stromů v minulosti

Ochrana stromů ve středověku úzce souvisela s péčí o lesy. Jedním z nejstarších zachovaných předpisů o hospodaření v lese a trestech za jeho poškozování je Právo českého knížete Konráda Oty asi z roku 1189, tresty za neoprávněné porážení stromů najdeme i v Městském právu jihlavském a v knize starého pána z Rosenberka asi z roku 1360 (Chadt-Ševětínský, 1913).

Vyvíjeny byli i lokální snahy o právní ochranu lesa. Například je možno uvést významný císařský dokument Majestas Carolina z r. 1348, na tehdejší dobu velmi dobře propracovaný předpis, který se však nikdy nestal zákonem a byl samotným Karlem IV. na nátlak panského sněmu již v r. 1355 odvolán. Všechna tato nařízení však ve své podstatě následovala ochranu jednotlivých stromů, ale byla celkově zaměřena na ochranu lesa jako celku a byla motivována výhradně hospodářsky (Hrušková, Turek, 1986).

V roce 1754 vydává Marie Terezie Řád lesní, ve své době pokrokový a důkladný předpis na ochranu a hospodaření v lesích (Němec a kol. 2003).

Na přelomu 19. a 20. století je u nás ochrana památných stromů velmi úzce spjata se vznikem a prací okrašlovacích spolků. Dne 30. října 1904 byl v Praze založen Svaz českých okrašlovacích spolků v Království českém se sídlem v Praze. Svaz vydával od r. 1904 až do začátku padesátých let zajímavý časopis Krása našeho domova, ve kterém i dnes nalezneme řadu údajů o ochraně památných stromů. V r. 1899 publikoval Jan Evangelista Chadt-Ševětínský první přehled památných stromů v Čechách a v r. 1908 v časopisu Český lid roč. XVII. a ve zvláštním otisku publikoval tentýž autor soupis Staré a památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku s popisem 165 vzácných stromů a s 30 obrazy. Doplněné vydáním s popisy 320 vzácných stromů se 160 obrazy význačných druhů vyšlo v Písku v r. 1913 a pak ještě jako samostatný oddíl v knize Dějiny lesů a lesnictví.

Důležitým mezníkem ochrany přírody byl 1. srpen 1956, kdy byl vyhlášen dosud platný zákon č. 40 o státní ochraně přírody. Tento zákon chrání přírodní bohatství a vzhled krajiny a zabezpečuje, aby tyto hodnoty sloužily k poučení a k dalšímu vzestupu jeho hmotné a kulturní úrovně. Dne 17. 10. 1980 byla vydána vyhláška ministerstva kultury ČSR, kterou se stanoví podrobnosti o ochraně stromů rostoucí mimo les a o postupu při výjimečném povolání jejich kácení a o způsobu využití dřevní hmoty z těchto stromů (Hrušková, Turek, 1986).

3.4 Ochrana stromu v současnosti

3.4.1 Vymezení kategorie památný strom

Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí jsou podle § 46 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny vyhlášovány za památné.

Za památné stromy, jejich skupiny nebo stromořadí je možno považovat dřeviny vynikající svým vzrůstem, věkem, významné krajinné dominanty, zvláště cenné introdukované dřeviny a v neposlední řadě dřeviny historicky cenné, které jsou památníky historie, připomínající historické události nebo jsou s nimi spojeny různé pověsti a báje (Reš, 1998).

3.4.2 Právní aspekty ochrany památných stromů

Základní právní normou v oboru ochrany památných stromů je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších právních předpisů a dále na tento zákon navazující prováděcí předpisy – vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb. a vyhláška č. 60/2008 Sb.

V § 46 odst. 1 je definována kategorie speciální ochrany dřevin – památný strom.

V odst. 2 je uveden zákaz poškozování, ničení a rušení v přirozeném vývoji a dále, že ošetřování památných stromů je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.

V odst. 3 je definováno pásmo památného stromu. Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výčetní výšce 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

V odst. 4 je stanoveno, že ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody zrušit jen z důvodu, pro který lze udělit výjimku dle § 56. Dalším důvodem pro zrušení ochrany památného stromu může být zánik důvodu ochrany (odumření stromu, rozsáhlé poškození či nepovolené odstranění stromu).

V § 39 je zakotvena možnost smluvní ochrany, kdy je možno vyhlásit strom za památný strom na základě písemné smlouvy mezi vlastníkem dotčeného pozemku a orgánem, který je příslušný k vyhlášení památných stromů, příslušným orgánům ochrany přírody. Smluvní ochrana je k pozemku na základě smlouvy vázána věcným břemenem, o jehož zápis do katastru nemovitostí požádá příslušný orgán ochrany přírody.

V § 56 je definována evidence památných stromů v Ústředním seznamu ochrany přírody a označování památných stromů tabulemi s malým státním znakem ČR (Reš, Štěrbá, 2010).

3.4.3 Návrh na vyhlášení památného stromu

Návrh na vyhlášení ochrany v kategorii památný strom může podat každý občan České republiky nebo právnická osoba příslušným orgánům ochrany přírody, kterými jsou, podle současně platných právních předpisů, pouze pověřené obecní úřady a jim na roveň postavené městské úřady, Magistrát hlavního města Prahy a magistráty statutárních měst (Kolařík a kol. 2003).

V návrhu na vyhlášení je třeba uvést potřebné údaje o předmětném stromu. Základním údajem je druhové určení stromu, obvod kmene a výška koruny. Pokud nejsou známy konkrétní údaje o věku stromu, neuvádí se. Dalším údajem návrhu na vyhlášení památného stromu jsou historické a kulturní souvislosti s okolím, případně pověst. Důležitá je i hodnota stromu jako významného prvku v krajině, to, jak pohledově ladí s okolím. Zároveň je nutné brát zřetel na zdravotní stav stromu, jeho provozní bezpečnost a bezpečnost v okolí stromu (Hrušková, Holečková, 2008).

3.4.4 Vyhlásování památných stromů

Po podání žádosti následuje odborné dopracování návrhu a doplnění náležitostí podle vyhlášky č. 359/1992 Sb. K vyhlášení ochrany dojde na základě oznámení záměru vyhlásit dřevinu za památný strom a následujícího správního řízení, jehož účastníky jsou majitel (majitelé) pozemku, na kterém strom roste, majitelé pozemku v ochranném pásmu budoucího památného stromu, dotčené orgány státní správy, případně občanská sdružení, která se k účasti na správním řízení přihlásila. Na základě správního řízení vydá příslušný orgán ochrany přírody rozhodnutí o vyhlášení ochrany památného stromu, skupiny památných stromů nebo

stromořadí. Ochrana památného stromu se vztahuje na všechny části a stadia stromu, tedy i například na torza kmene (Kolařík a kol. 2003).

V rámci správního rozhodnutí je současně vymezeno i ochranné pásmo památného stromu.

3.4.5 Rušení ochrany památných stromů

Rušení ochrany se děje formou správního rozhodnutí se všemi náležitostmi. V § 46 odst. 4 zákona je stanoveno, že zrušit ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody jen z důvodu, pro který lze udělit výjimku podle § 56 odst. 1 zákona, tj. v případě kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody a krajiny nebo v zájmu ochrany přírody. Důkazní břemeno o existenci veřejného zájmu či existujícího zájmu ochrany přírody nese žadatel. Dalším důvodem ke zrušení ochrany může být zánik předmětu ochrany (odumření, rozsáhlé poškození nebo nepovolené odstranění památného stromu). V řadě případů je žádoucí ponechat torzo stromu až do úplného rozpadu, tam, kde se nacházejí populace jiných biot – hmyzu, živočichů, hub apod., pokud ponecháním části stromu není ohrožena bezpečnost okolí (Reš, Štěrbá, 2010).

3.4.6 Péče o památné stromy

Pravidelná kvalitní odborná péče o památné stromy je nezbytnou součástí aktivní ochrany těchto významných unikátních složek naší přírody. Současný profesní obor péče o dřeviny se nazývá arboristika a vychází především z dokonalých poznatků z oblasti dendrologie a dalších souvisejících oborů. V současné době jsou voleny metody ošetřování památných stromů přírodě blízkým způsobem, které respektují základní přirozené funkce stromu, architekturu stromu a strom jako samostatný ekosystém. Vždyť je však brán zřetel na zajištění provozně bezpečnostní situace památného stromu a bezpečnosti v okolí stromu (Hrušková, Holečková, 2008).

Odpovědnost za správnou péči o památné stromy náleží vlastníkovvi pozemku, na kterém památný strom roste. Ke všem zásahům péče o památné stromy je ze zákona nutný souhlas orgánu ochrany přírody a to formou správního rozhodnutí. Zásahy musí být provedeny na dobré odborné úrovni, nejlépe certifikovanou arboristickou firmou (Reš, Štěrbá, 2010).

3.4.7 Evidence památných stromů

Pokud je strom (skupina stromů či stromořadí) vyhlášen v kategorii „památný strom“, je evidován v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP), který spravuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR v Praze. Zápis památných stromů je veden centrálně, a to správcem ÚSOP na základě podkladů poskytnutých příslušnými orgány ochrany přírody, které ochranu památného stromu vyhlásily. V daném regionu jsou seznamu ÚSOP vedeny na příslušných krajských úřadech, pověřených obecních úřadech a obecních úřadech s rozšířenou působností. Kompletní přehled o vyhlášených památných stromech v naší republice s uvedením základních údajů je zveřejněn na internetových stránkách (Hrušková, Holečková, 2008).

4. Charakteristika studovaného území

obr. č. 1 Vymezení okresu Jihlava (obce-města)

4.1 Charakteristika okresu Jihlava, Kraj Vysočina

Okres Jihlava leží v centrální části Českomoravské vrchoviny, kterou prochází historická hranice Čech a Moravy. Okres má rozlohu 1180 km² a je mezi okresy Vysočiny nejmenší. Průměrná nadmořská výška je asi 580 metrů. Okres lze rozdělit na 4 oblasti, Jihlava, Telč, Třešť, Polná (Pohl, 1996).

4.2 Klimatické faktory

Oblast Vysočiny je podle klimatických charakteristik zařazena do oblasti mírně teplé. Výjimku tvoří vyšší partie Žďárských a Jihlavských vrchů, které patří do oblasti chladné.

Klima podle Quittovy klasifikace

Parametr	Mírně teplá oblast – MW4
Počet letních dní	20 – 30
Počet dní s průměr. teplotou 10°C a více	140 – 160
Počet dní s mrazem	110 – 130
Počet ledových dní	40 – 50
Průměrná lednová teplota	-2 - -3
Průměrná červencová teploty	16 – 17
Průměrná dubnová teplota	6 – 7
Průměrná říjnová teplota	6 – 7
Průměr. počet dní se srážkami 1mm a více	110 – 120
Suma srážek ve vegetačním období	350 – 450
Suma srážek v zimním období	250 – 300
Počet dní se sněhovou pokrývkou	60 – 80
Počet zatažených dní	150 – 160
Počet jasných dní	40 – 50

tab. č. (Tolasz, 2008)

4.3 Geologická stavba

Českomoravská vrchovina patří ke krajinám s nejdelším geologickým vývojem. Spolu s dalšími pohořími tvoří jádro Českého masivu. Ve své dnešní podobě představuje Českomoravská vrchovina zarovnané hercynské pohoří, jehož tvary oživily i mladší tektonické pohyby. Nejrozsáhlejší a nejstarší geologickou jednotkou je moldanubikum jehož centrální masív se táhne z Rakouska přes Telč a Jihlavu až k Ledči nad Sázavou, je tvořen především dvojslídnyými žulami. Malá část území na východě třebečského okresu je řazena do moravika budovaného rovněž přeměněnými horninami, ale s nižším stupněm přeměny než v moldanubiku (Pohl, 1996).

4.4 Vodstvo

Českomoravská vrchovina je pramennou oblastí náležící ke dvěma úmořím. Západní část oblasti patří k úmoří Severního moře. Voda je odtud odváděna řekou Sázavou a přítoky Nežárky. Východní část patří k úmoří Černého moře a je odvodňována Dyjí, Svratkou a Jihlavou. Hlavní evropské rozvodí prochází okresy Pelhřimov, Jihlava a Žďár nad Sázavou. V plochých terénech vrcholové paroviny bývá toto rozvodí místy neurčité, dochází k bifurkacím (Pohl, 1996).

4.1 Lesy

Lesy jsou významným krajinným prvkem Českomoravské vrchoviny, protože pokrývají přes 30% plochy tohoto území. Původní lesy na většině území byly vytvořeny přirozenými bučinami a jedlobučinami. Nevelké zbytky těchto původních porostů se zachovali na několik místech v Jihlavských Žďárských vrších, na Velkém Špičáku, Čeřítku a jinde.

Původní smíšené lesy byly nahrazeny v průběhu minulého století rychle rostoucími smrkovým monokulturami, které dnes tvoří více než 90% lesů. Smrčiny jsou charakteristické nízkou intenzitou světla a kyselou reakcí půdy. Bylinné a keřové patro je proto vyvinuté pouze na okrajích lesů a mýtinách a je tvořeno druhy, která snášejí kyselou půdu, jako například štável kyselý, locika zední, brusnice borůvka, přeslička lesní (Pohl, 1996).

5. Metodika hodnocení

Před samotným dendrologickým průzkumem je nutné zjistit aktuální počet památných stromů z Ústředního seznamu ochrany přírody a na magistrátu v Jihlavě, odboru životního prostředí, oddělení ochrany přírody a krajiny, kde mi poskytnou potřebné dokumentace ke všem památným stromům. U každého stromu budou hodnoceny biometrické údaje, zdravotní stav, stupeň vitality, stability a případné navržení technologického opatření podle odborné literatury.

5.1 Klasifikace dřevin

5.1.1 Výška stromu

Byla změřena elektronickým výškoměrem Vertex III s přesností na 1m.

5.1.2 Výška nasazení koruny

Je odhadnutá spodní úroveň, kde se větve rozvětvují a vytvářejí obrys koruny.

5.1.3 Obvod kmene

Ve výšce 130 cm od paty stromu, pro změření bylo použito obvodové pásmo.

5.1.4 Průměr kmene

Měří se ve výšce 130 cm nad zemí kolmo na osu kmene. Měření se provádí ve dvou na sebe kolmých směrech, za základ se bere aritmetický průměr vypočítaný z těchto dvou měření (Kolařík a kol. 2005).

Pro změření průměru bylo použito pásmo pro měření průměru.

5.1.5 Průměr koruny

Měří se zpravidla jako půdorysný průmět koruny na terén. Důležité je, aby zvláště v zapojených porostech byl měřen podle větví, které zasahují nejdále. Zásadou je, že se měří ve dvou na sobě kolmých směrech. Jejich aritmetický průměr pak dává hodnotu průměru kruhu, který teoreticky zaujímá (Machovec, 1982).

5.1.6 Zdravotní stav

- 1 – výborný** – zdravý vitální strom bez viditelného poškození
- 2 – velmi dobrý** – zdravý, jen s drobným poškozením
- 3 – dobrý** – strom s viditelným poškozením kmene nebo koruny, dutinou apod.
- 4 – silně poškozený** – v kmeni nebo koruně, vitalita slabá
- 5 – zcela uhynulý**, neživé torzo (Tábor a kol. 2003)

5.1.7 Vitalita

0 – vitalita optimální

Stromy bez poškození, nebo jen s nepatrnými odchylkami od normálu, s dobrým předpokladem dlouhodobého zachování tohoto stavu.

1 – vitalita mírně snižená

Stromy mírně poškozené, respektive vykazující mírné odchylky od normálu. Biomechanické vlastnosti jsou ještě natolik nenarušené, že dávají předpoklad i dlouhodobé existence.

2 – vitalita středně snižená

Stromy výrazně poškozené, resp. vykazující výrazné odchylky od normálu, jejich existence však není bezprostředně ohrožena. Biomechanické vlastnosti umožňují, někdy za předpokladu použití speciálních opatření (např. vázání koruny), střednědobou existenci. U mladších exemplářů s nesníženou fyziologickou vitalitou i existenci dlouhodobou.

3 – vitalita silně snižená

Stromy velmi silně poškozené, resp. vykazující velmi silné odchylky od normálu. Jejich existence je ohrožena bezprostředně, nebo během krátkého období. Výše naznačená speciální opatření k prodloužení existence jedince bývají již málo účinná, obtížně realizovatelná, popřípadě jejich možný přínos neodpovídá vloženým nákladům.

4 – vitalita žádná

Stromy vyvrácené nebo zlomené. Případná schopnost zregenerovat nadzemní části jedineč výmladky z báze kmene nebo kořenu není brána v úvahu, protože se z pohledu funkce v zahradní a krajinářské tvorbě jedná o „nového jedince“ (Pejchal, 2008).

5.1.8 Stabilita

0 – bez narušení statických poměrů

Do tohoto stupně jsou zařazovány stromy, u nichž zcela evidentně nehrozí za standardního namáhání větrem žádný z typů selhání vč. selhání v důsledku špatných materiálových vlastností dřeva daného taxonu.

1 – mírné narušení statických poměrů

V případě mírného narušení statických poměrů se jedná o standardní situaci dospělého jedince, u něhož nebyli jmenovitě zjištěny žádné vyvinuté staticky relevantní defekty. Mohou být přítomné vyvíjející se defekty (např. tlakové vidlice), suché větve do průměru cca 5 cm, event. poškození bez symptomů aktivního houbového rozkladu.

2 – významnější narušení stability stromu

Do tohoto stupně se zařazují jedinci s vyvinutým staticky významným defektem, u něhož je již třeba realizovat buď sanační zásah (např. instalace bezpečnostní vazby) nebo alespoň pravidelnou kontrolu nepřesahující interval 1x ročně. Jedná se o jedince, u nichž existuje předpoklad dalšího šíření defektu. Pro rozhodnutí o dalším postupu je často třeba doprovodný výpočet základní hodnoty stability metodou WLA.

3 – riziko pádu kosterních větví, rozsáhlý defekt

V tomto stupni se jedná o defekt ve stavu počínajícího rozpadu (např. tlaková vidlice doprovázená trhlinou), event. o souběh několika staticky významných defektů (např. náklon stromu kombinovaný s dutinou). Často se jako jeden z defektů v tomto stupni objevují aktivní symptomy šíření dřevokazných hub (přítomnost plodnic, bakteriální výtok apod.). U jedinců zařazených do tohoto stupně je sanace možná, ale v některých případech se doporučuje odstranění jedince.

4 – havarijní stav, rozpadající se koruna či kmen

Jedná se o stupeň, kdy je čistě na základě vizuálního šetření zřejmé, že stav stromu je nestabilizovaný a že daný jedinec představuje vysoké riziko selhání. Řešením stavu je buď odstranění stromu, zamezení přístupu do dopadové vzdálenosti technickou zábranou nebo ve speciálních případech vytvoření torza.

6. Současný stav řešené problematiky

Podle Ústředním seznamu ochrany přírody je ke dni 8.4.2011 na Vysočině 380 památných stromů. Na okres Jihlava připadá 94 položek, Havlíčkův Brod 47, Pelhřimov 74, Třebíč 100 a Žďár nad Sázavou 65. (internet) V současné době však není tento seznam konstantní, v roce 2009 prováděla Agentura ochrany přírody a krajiny revizi památných stromů v České republice a stále probíhá aktualizace počtu položek.

V následující části je popis památných stromů, které vydal Magistrát města Jihlavy. V současné době je jejich počet 34. U každého jsou zaznamenány základní údaje o památném stromu (počet, výška, obvod, průměr atd.), dále je uveden zdravotní stav, vitalita, stabilita a dosud navržená opatření.

Fotografie přiložené ke každému památnému stromu jsou vlastní.

Vyhlašovací název památného stromu: **Alej k Mirošovu**

Kód ÚSOP: **100917**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Mirošov u Jihlavy Číslo parcely: 1428 Obec: Mirošov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 171/166

Vlastník: Vysočina, Žižkova 57, 587 33 Jihlava – vlastník

Krajská správa a údržba silnic Vysočiny, p.o., Kosovská 16, 586 01
Jihlava - správa nemovitosti

Údaje o jedincích :

Dřeviny: 128 Bříza bělokorá (*Betula pendula* Roth.)

33 Dub letní (*Quercus robur* L.)

3 Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

1 Topol bílý (*Populus alba* L.)

1 Jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum* L.)

Datum měření: 16. 2. 2011

Výška stromu: 14 - 24 m

Obvod kmene v 1,3 m: 192 - 297 cm

Průměr kmene: 61 - 95 cm

Průměr koruny: 8 - 15 m

Výška nasazení koruny: 3 - 5 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: středně snižená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: krajinná dominanta

Provedená ošetření a konzervace:

2006 – zdravotní řez

2008 – lípa-vazba a redukce koruny,

bříza-na kmeni plodnice březovníku,

bříza-na kmeni i na větvích nahlučené pupeny, sledování stavu

2009 – instalace tabule

2010 – žádost o dotaci na ošetření stromořadí

Navržená opatření: zdravotní řez

Vyhlašovací název památného stromu: **Buk na vrchu Rudný**

foto č. 1 Duby v aleji k Mirošovu

foto č. 2 Břízy v aleji k Mirošovu

Kód ÚSOP: **100949**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Bedřichov u Jihlavy Číslo parcely: 332/33 Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Statutární město Jihlava, Masarykovo náměstí 1, 586 28 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Buk lesní (*Fagus sylvatica* L.)

Datum měření: 7. 4. 2011

Výška stromu: 32 m

Obvod kmene v 1,3 m: 453 cm

Průměr kmene: 144 cm

Průměr koruny: 25 m

Výška nasazení koruny: 10 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, významný ekologicky, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2008 – buk v dobrém stavu, bez nutnosti zásahu

2009 – napaden dřevomorkou kořenovou – ošetřeno, instalována cedule

Navržená opatření: odstranění náletů a úprava stanoviště v okolí stromu

foto č. 3 Buk na vrchu Rudný

Vyhlašovací název památného stromu: **Buk v Jihlavě**

Kód ÚSOP: **100933**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Jihlava

Číslo parcely: 6088

Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Statutární město Jihlava, Masarykovo náměstí 1, 586 28 Jihlava

Údaje o jedincích:

Dřevina: Buk lesní (*Fagus sylvatica* „*Atropunicea*“ L.)

Datum měření: 17. 9. 2010

Výška stromu: 24 m

Obvod kmene v 1,3 m: 489 cm

Průměr kmene: 156 cm

Průměr koruny: 20 m

Výška nasazení koruny: 1,5 m

Zdravotní stav: velmi dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný ekologicky, esteticky zajímavý strom, historicky důležitý strom, součást kulturní památky, významný habitus, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – ošetření odbornou firmou – redukce defektní větve

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 4 Buk v Jihlavě, září 2010

foto č. 5 Buk v Jihlavě, únor 2011

Vyhlašovací název památného stromu: **Buky Bedřicha Smetany**

Kód ÚSOP: **100882**

Vyhlášeno dne: 24. 7. 2003

Katastrální území: Jihlava

Číslo parcely: 3239/1

Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 2/2

Údaje o jedincích :

Dřevina: Buk lesní (*Fagus sylvatica* L.)

Datum měření: 17. 9. 2010

Výška stromu: 21, 21,5 m

Obvod kmene v 1,3 m: 414, 310 cm

Průměr kmene: 132, 98,5 cm

Průměr koruny: 15, 13 m

Výška nasazení koruny: 3, 5 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, dendrologicky cenný taxon, esteticky zajímavý strom, významný habitus, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 6 Buky B. Smetany, září 2010

foto č. 7 Buky B. Smetany, únor 2011

Vyhlašovací název památného stromu: **Dub letní u Henčova**

Kód ÚSOP: **103727**

Vyhlášeno dne: 15. 5. 2006

Katastrální území: Henčov u Jihlavy   Číslo parcely: 238/7   Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: LANDWEALTH CZ s.r.o., Heroltice 65, 58601 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Dub letní (*Quercus robur* L.)

Datum měření: 1. 4. 2011

Výška stromu: 18 m

Obvod kmene v 1,3 m: 464 cm

Průměr kmene: 148 cm

Průměr koruny: 18 m

Výška nasazení koruny: 2 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, krajinná dominanta

Navržená opatření: odstranit posed v ochranném pásmu

foto č. 8 Dub letní u Henčova

Vyhlášovací název památného stromu: **Dub letní u Jeclova**

Kód ÚSOP: **105481**

Vyhlášeno dne: 19.11.2009

Katastrální území: Jeclov Číslo parcely: 153 Obec: Velký Beranov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Magdalena Čermáková, Lavičky 66, 594 01

Dana Kliková, Borkovany 219, 691 75

Alena Mertová, Ruda 41, 594 01

Josef Novák, Československé armády 485, 588 22 Luka nad Jihlavou

Anna Ondráčková, Jeclov 4, 588 21 Velký Beranov

Údaje o jedincích :

Dřevina: Dub letní (*Quercus robur* L.)

Datum měření: 1. 4. 2011

Výška stromu: 23 m

Obvod kmene v 1,3 m: 515 cm

Průměr kmene: 164 cm

Průměr koruny: 16 m

Výška nasazení koruny: 4 m

Zdravotní stav: velmi dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, esteticky zajímavý strom, krajinná dominanta, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2010 – instalace cedule

Navržená opatření: odstranění náletů a úprava stanoviště v okolí stromu

foto č. 9 Dub u Jeclova

Vyhlašovací název památného stromu: **Dub u Domu zdraví**

Kód ÚSOP: **100877**

Vyhlášeno dne: 21.1.2004

Katastrální území: Jihlava

Číslo parcely: 4380/51

Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: POZEMSTAV - QUERCUS, spol. s r.o., Nádražní 19/6, 67401 Třebíč

Údaje o jedincích :

Dřevina: Dub letní (*Quercus robur* L.)

Datum měření: 17. 9. 2010

Výška stromu: 18 m

Obvod kmene v 1,3 m: 356 cm

Průměr kmene: 113,5 cm

Průměr koruny: 18,5 m

Výška nasazení koruny: 4 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, významný ekologicky, esteticky zajímavý strom, významný pro hnízdění ptáků, významný habitus, významný krajinný prvek, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 10 Dub u Domu zdraví, v září

foto č. 11 Dub u Domu zdraví, v dubnu

Vyhlášovací název památného stromu: **Duby letní v Ústí**

Kód ÚSOP: **100889**

Vyhlášeno dne: 21. 3. 2003

Katastrální území: Ústí u Humpolce Číslo parcely: 63/1, 67/1 Obec: Ústí

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 2/2

Vlastník: Ing. Svoboda Pavel, Městské sady 664/20, 28401 Kutná Hora

Svobodová Květoslava, Městské sady 664/20, 28401 Kutná Hora

Holzbauerová Helena, Ústí 30, 58842

MVDr. Holzbauer Václav, Ústí 30, 58842

Údaje o jedincích :

Dřevina: Dub letní (*Quercus robur* L.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 24, 29 m

Obvod kmene v 1,3 m: 418, 625 cm

Průměr kmene: 133, 199 cm

Průměr koruny: 18, 28 m

Výška nasazení koruny: 5, 4 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: významný habitus, významný stářím, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2008 – ošetření odbornou firmou – bezpečnostní řez

9/2009 – instalace bezpečnostní vazby

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 12 Duby letní v Ústí

Vyhlašovací název památného stromu: **Duby v Rohozné**

Kód ÚSOP: **100872**

Vyhlášeno dne: 26. 7. 2004

Katastrální území: Rohozná u Jihlavy Číslo parcely: 2023, 2027/1, 2027/4

Obec: Rohozná

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 22

Vlastník: Město Pelhřimov, Masarykovo náměstí 1, 393 25 Pelhřimov

Údaje o jedincích :

Dřevina: Dub letní (*Quercus robur* L.)

Datum měření: 4. 3. 2011

Výška stromu: 18 - 20 m

Obvod kmene v 1,3 m: 133 - 320 cm

Průměr kmene: 42,5 - 102 cm

Průměr koruny: 10 - 15 m

Výška nasazení koruny: 3,5 – 9,5 m

Zdravotní stav: velmi dobrý – dobrý

Vitalita: mírně snižená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, doupný strom, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: odstranění náletů, úprava stanoviště, zdravotní řez

foto č. 13 Duby v Rohozné

Vyhlašovací název památného stromu: **Dušejevská lípa**

Kód ÚSOP: **100945**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Dušejov

Číslo parcely: 1180

Obec: Dušejov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Ing. Bartošík Zdeněk, Milíčov 55, 588 05

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 16. 2. 2011

Výška stromu: 30 m

Obvod kmene v 1,3 m: 561 cm

Průměr kmene: 178,5 cm

Průměr koruny: 18 m

Výška nasazení koruny: 4,5 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: krajinná dominanta, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2008 – probírka výmladků, kontrola vazby koruny

8/2008 – probírka výmladků, instalace nové vazby

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: úprava stanoviště, odstranění materiálu v ochranném pásmu stromu

foto č. 14 Dušejovská lípa

foto č. 15 Dušejovská lípa, materiál kolem stromu

Vyhlašovací název památného stromu: **Hrušeň v obci Příseka**

Kód ÚSOP: **105412**

Vyhlášeno dne: 19. 1. 2009

Katastrální území: Příseka

Číslo parcely: 797/2

Obec: Brtnice

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Zvěřinová Lenka, Příseka 25, 58832 Brtnice

Údaje o jedincích :

Dřevina: Hrušeň polnička (*Pyrus pyraeaster* (L.) Burgsd.)

Datum měření: 17. 9. 2010

Výška stromu: 12 m

Obvod kmene v 1,3 m: 260 cm

Průměr kmene: 83 cm

Průměr koruny: 12 m

Výška nasazení koruny: 3,5 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: středně snižená

Stabilita: významnější narušení stability stromu

Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon, esteticky zajímavý strom, ochrana geofondu, součást kulturní památky, rodový strom

Provedená ošetření a konzervace:

9/2009 – instalace bezpečnostních vazeb, zastřešení prasklé kosterní větve

Navržená opatření: žádná navržená opatření

foto č. 16 Hrušeň v Přísece, září 2010

foto č.17 Hrušeň v Přísece, únor 2011

Vyhlašovací název památného stromu: **Javor a lípy v Prostředkovicích**

Kód ÚSOP: **100922**

Vyhlášeno dne: 28. 12. 1983

Katastrální území: Prostředkovice

Číslo parcely: 324/5

Obec: Suchá

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 3/3

Vlastník: Mikšík Josef, Polní 4151/6d, 58601 Jihlava

Údaje o jedincích:

Datum měření: 7. 4. 2011

Dřevina: 2 Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Výška stromu: 31, 29 m

Obvod kmene v 1,3 m: 262, 448 cm

Průměr kmene: 83,5, 143 cm

Průměr koruny: 10, 13 m

Výška nasazení koruny: 9, 3 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Dřevina: 1 Javor klen (*Acer pseudoplatanus* L.)

Výška stromu: 24 m

Obvod kmene v 1,3 m: 456 cm

Průměr kmene: 145 cm

Průměr koruny: 15 m

Výška nasazení koruny: 4 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný ekologicky, krajinná dominant, součást kulturní památky

Provedená ošetření a konzervace:

1998 – zdravotní řez, vázání lípy, odstraněny náletové dřeviny z ochranného pásma

2008 – zdravotní řez, výměna vazby v koruně

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

Vyhlašovací název památného stromu: **Javor klen v Rančářově**

foto č. 18 Javor a lípy v Prostředkovicích

Kód ÚSOP: **100876**

Vyhlášeno dne: 4. 11. 2002

Katastrální území: Rančířov

Číslo parcely: 253/1

Obec: Rančířov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Jitka Pokorná, Rančířov 32, 586 01 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Javor klen (*Acer pseudoplatanus* L.)

Datum měření: 7. 4. 2011

Výška stromu: 25 m

Obvod kmene v 1,3 m: 399 cm

Průměr kmene: 127 cm

Průměr koruny: 15 m

Výška nasazení koruny: 3 m

Zdravotní stav: výborný

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, esteticky zajímavý strom, krajinná dominanta, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2008 – dobrý stav, bez zásahu, minimum suchých větví

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: odstranění náletů, úprava stanoviště

foto č. 19 Javor v Rančířově

Vyhlášovací název památného stromu: **Javor v Popicích**

Kód ÚSOP: **100948**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Popice

Číslo parcely: 119

Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Pozemkový fond ČR, FritzoVA 4, 586 01 Jihlava - správa nemovitosti

Údaje o jedincích :

Dřevina: Javor klen (*Acer pseudoplatanus* L.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 26 m

Obvod kmene v 1,3 m: 390 cm

Průměr kmene: 124 cm

Průměr koruny: 15 m

Výška nasazení koruny: 4 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: krajinná dominanta, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – bez zásahu, dobrý stav

2008 – bez zásahu

2009 – dobrý stav, minimum suchých větví , dobrý stav

Navržená opatření: odstranění náletů, úprava stanoviště

foto č. 20 Javor v Popicích

Vyhlašovací název památného stromu: **Jedle u Bílé cesty**

Kód ÚSOP: **100903**

Vyhlášeno dne: 9. 10. 2000

Katastrální území: Otín u Stonařova

Číslo parcely: 190/1

Obec: Otín

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Statutární město Jihlava, Masarykovo nám. 1, 586 28 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Jedle bělokorá (*Abies alba* Mill.)

Datum měření: 7. 4. 2011

Výška stromu: 32 m

Obvod kmene v 1,3 m: 283 cm

Průměr kmene: 90 cm

Průměr koruny: 8 m

Výška nasazení koruny: 7 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: krajinná dominanta, významný stáří, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2009 – dobrý stav, instalována tabule

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 21 Jedle u Bílé cesty

Vyhlašovací název památného stromu: **Jilmy u Hosova**

Kód ÚSOP: **105402**

Vyhlášeno dne: 4. 5. 2005

Katastrální území: Hosov, Pístov Číslo parcely: 91/2, 288/2 Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 2

Vlastník: Musil Antonín, Sokolovská 3009/37, 58601 Jihlava

Maška Stanislav, Slavičkova 4235/44, 58601 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Jilm vaz (*Ulmus laevis* Pall.)

Datum měření: 3. 4. 2011

Výška stromu: 27, 27 m

Obvod kmene v 1,3 m: 440, 420 cm

Průměr kmene: 140, 134 cm

Průměr koruny: 16, 18 m

Výška nasazení koruny: 3, 2 m

Zdravotní stav: dobrý, silně poškozený

Vitalita: středně snižená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon, esteticky zajímavý strom, hraniční strom, krajinná dominanta

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – větší jilm – dobrý stav, tlaková vidlice, drobné suché větve

– menší jilm – koruna bez prosychání, zjištěny plodnice-lesklokorka ploská, dutina, koruna bez výrazného prosychání

– instalována tabule

2009 - prosychání koruny u obou

Navržená opatření: odstranění náletů u kmene, zdravotní řez u obou

foto č. 22 Jilm u Hosova, větší

foto č. 23 Jilm u Hosova, menší

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípa pod Katovou horou**

Kód ÚSOP: **105545**

Vyhlášeno dne: 31. 3. 2010

Katastrální území: Příseka

Číslo parcely: 1357, 1254/1

Obec: Příseka

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Marek Pakosta, Nad Hrádkem 256, 252 26 Kosoř

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa velkolistá (*Tilia Platyphyllos Scop.*)

Datum měření: 17. 2. 2011

Výška stromu: 15,5 m

Obvod kmene v 1,3 m: 323 cm

Průměr kmene: 103 cm

Průměr koruny: 18 m

Výška nasazení koruny: 2,5 m

Zdravotní stav: velmi dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, hraniční strom, krajinná dominanta, rodový strom, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2010 – instalace tabule

Navržená opatření: odstranit posed v ochranném pásmu

foto č. 24 Lípa pod Katovou horou

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípa u Smrčků**

Kód ÚSOP: **100880**

Vyhlášeno dne: 8. 12. 2009

Katastrální území: Ježená

Číslo parcely: 1186

Obec: Ježená

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1/1

Vlastník: Ing. Bartošík Zdeněk, Milíčov 55, 588 05

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 16. 2. 2011

Výška stromu: 29 m

Obvod kmene v 1,3 m: 693 cm

Průměr kmene: 188,5 cm

Průměr koruny: 20 m

Výška nasazení koruny: 4 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – pokácení vedlejšího dubu-konkuruje a má ulomený terminál

2008 – bez zásahu

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 25 Lípa u Smrčků v Ježeně

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípa u Tomášků ve Zborné**

Kód ÚSOP: **100875**

Vyhlášeno dne: 22. 10. 2002

Katastrální území: Zborná

Číslo parcely: 303/4

Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Jiřina a Miroslav Tomáškoví, U Pivovaru 2861/7, 586 01 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 15. 2. 2011

Výška stromu: 25 m

Obvod kmene v 1,3 m: 415 cm

Průměr kmene: 132 cm

Průměr koruny: 18 m

Výška nasazení koruny: 5 m

Zdravotní stav: velmi dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

foto č. 26 Lípa u Tomášků ve Zborné

Důvod ochrany: autochtonní druh,

významný ekologicky, krajinná dominanta, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2006 – prořezávka

2/2008 – obvodová redukce

6/2008 – odstranění odlomených větví po vichřici

7/2008 – žádost o zrušení ochrany-znalecký posudek ke zjištění provozní

bezpečnosti, strom ponechán jako památný

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípa v obci Plandry**

Kód ÚSOP: **100941**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Plandry

Číslo parcely: 6/1

Obec: Plandry

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: ZEVAR Reality s.r.o., Královský vršek 3179/7, 58601 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 28 m   Obvod kmene v 1,3 m: 540 cm

Průměr kmene: 172 cm

Průměr koruny: 12 m

Výška nasazení koruny: 3 m

Zdravotní stav: silně poškozený

Vitalita: silně snížena

Stabilita: významnější narušení stability stromu

Důvod ochrany: významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2000 – ošetření stromu

2008 – nutnost sledovat zdravotní stav, kontrola vitality a stability

2009 – dobrý stav, oprava cedule

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý

foto č. 27 Lípa v obci Plandry

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípa ve Vilémovských Chaloupkách**

Kód ÚSOP: **105478**

Vyhlášeno dne: 2. 2. 2009

Katastrální území: Smrčná na Moravě Číslo parcely: 97/1 Obec: Smrčná

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Rudolf Vondrák, Smrčná 130, 588 01 Smrčná

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 7. 4. 2011

Výška stromu: 27 m

Obvod kmene v 1,3 m: 507 cm

Průměr kmene: 161,5 cm

Průměr koruny: 15 m

Výška nasazení koruny: 5 m

Zdravotní stav: velmi dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, esteticky zajímavý strom, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

9/2009 – zdravotní řez, redukce výmladků v koruně, redukce koncových větví nad elektrickým a telefonním vedením, instalace cedule

Navržená opatření: odstranění náletů okolo stromu

foto č. 28 Lípa ve Vilémovských Chaloupkách

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípa velkolistá v Horních Hutích**

Kód ÚSOP: **100935**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 2009

Katastrální území: Hutě

Číslo parcely: 299/5

Obec: Cejle

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1/1

Vlastník: Obec Cejle, Cejle 100, 588 51 Cejle

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 4. 3. 2011

Výška stromu: 28 m

Obvod kmene v 1,3 m: 520 cm

Průměr kmene: 165,5 cm

Průměr koruny: 20 m

Výška nasazení koruny: 5 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: významnější narušení stability stromu

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom, krajinná dominanta, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2002 – zdravotní řez, dvojitá vazba v koruně

2007 – kontrola zdravotního stavu, instalována cedule

2009 – odborný řez proveden firmou-redukce koruny, instalování 2 úroňové
bezpečnostní vazby

Navržená opatření: dobrý zdravotní stav, žádná navržená opatření

foto č. 29 Lípa v Horních Hutích

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípová alej ke kapli sv. Jana Nepomuckého**

Kód ÚSOP: **100916**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Plandry

Číslo parcely: 122

Obec: Plandry

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 27

Vlastník: Obec Plandry, Plandry 30, 588 41 Plandry

Údaje o jedincích :

Dřeviny: 27 Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

27 Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 25 - 30 m

Obvod kmene v 1,3 m: 82 - 451 cm

Průměr kmene: 26 – 143,5 cm

Průměr koruny: 8 - 16 m

Výška nasazení koruny: 2 - 6 m

Zdravotní stav: velmi dobrý – silně poškozený

Vitalita: středně snižená

Stabilita: významnější narušení stability stromu

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, doupný strom, významný ekologicky, historicky důležitý strom, krajinná dominanta, součást kulturní památky, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – ošetření odbornou firmou

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní řez, ošetření dutin a ran po odlomených větví

foto č. 30 Alej v Plandrech

foto č. 31 dutiny ve stromech

foto č. 32 odlomená větev

Vyhlašovací název památného stromu: **Líповé stromořadí u Modety**

Kód ÚSOP: **100910**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Jihlava Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 27

Vlastník: 5684/1, 581 v k.ú. Jihlava - Pozemkový fond České republiky,

Husinecká 1024/11a, 13000 Praha-Žižkov

5682/7, 5682/8 v k.ú. Jihlava - BOSCH DIESEL s.r.o., 121,

58601 Jihlava-Pávov

5689/54, 5689/56, 5689/38 v k.ú. Jihlava - SAPELI, a.s., Na Podhoře 185,

58813 Polná

Údaje o jedincích :

Dřeviny: 26 Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

1 Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior* L.)

Datum měření: 16. 2. 2011

Výška stromu: 14 - 24 m

Obvod kmene v 1,3 m: 192 - 297 cm

Průměr kmene: 61 - 95 cm

Průměr koruny: 8 - 15 m

Výška nasazení koruny: 3 - 5 m

Zdravotní stav: výborný - dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh,

významný biologicky, významný ekologicky,

významný pro hnízdění ptáků, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

9/2008 – provedeno ošetření odbornou firmou-redukce korun, zdravotní řez,
vázání korun

10/2008 – pokácení 1 lípy-téměř suchá, prasklý kmen

2009 – výsadba náhradní lípy, instalace cedule

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 33 Alej u Modety v Jihlavě

foto č. 34 Alej u Modety v Jihlavě

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípy na návsi ve Vržanově**

Kód ÚSOP: **100873**

Vyhlášeno dne: 26. 7. 2004

Katastrální území: Vržanov Číslo parcely: 412/1 Obec: Kamenice

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 4

Vlastník: Obec Kamenice, Kamenice 481, 588 23

Údaje o jedincích :

Dřevina. Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 23 - 26 m

Obvod kmene v 1,3 m: 243 - 268 cm

Průměr kmene: 77,5 - 85 cm

Průměr koruny: 14 - 16 m

Výška nasazení koruny: 5 - 7 m

Zdravotní stav: velmi dobrý – dobrý

Vitalita: středně snižená

Stabilita: významnější narušení stability stromu

Důvod ochrany: autochtonní druh, historicky důležitý strom

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – instalace vazeb v korunách, ošetření dutin

2008 – zastřešení dutin, kontrola vazeb v korunách

2009 – výzva k odstranění materiálu skladovaného u paty kmene jedné z lip

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 35 Lípy ve Vržanově

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípy nad Rančářovem**

Kód ÚSOP: **100874**

Vyhlášeno dne: 10. 3. 2009

Katastrální území: Rančářov

Číslo parcely: 295/7

Obec: Rančářov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 4/4

Vlastník: Obec Rančářov, Rančářov 24, 586 01

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 7. 4. 2011

Výška stromu: 28 m

Obvod kmene v 1,3 m: 250 - 263 cm

Průměr kmene: 80 - 84 cm

Průměr koruny: 8 - 9 m

Výška nasazení koruny: 2 - 5 m

Zdravotní stav: dobrý, mrtvý strom

Vitalita: mírně snižená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: esteticky zajímavá strom, krajinná dominanta

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – dobrý stav

2009 – kontrola dutin a stavu dřevin

Navržená opatření: skácení mrtvého stromu nebo zanechání torza

foto č. 36 Lípy nad Rančářovem

foto č. 37 Lípy nad Rančářovem, vpravo mrtvý strom

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípy u křížku**

Kód ÚSOP: **100929**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Kostelec u Jihlavy

Číslo parcely: 1810/14

Obec: Kostelec u Jihlavy

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 3/2

Vlastník: Krajská správa a údržba silnic Vysočiny, p.o., Kosovská 16, 586 01 Jihlava
- správa nemovitosti ve vlastnictví kraje Vysočina, Žižkova 57, 587 33 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 25, 26 m

Obvod kmene v 1,3 m: 300 cm

Průměr kmene: 95,5 cm

Průměr koruny: 23, 15 m

Výška nasazení koruny: 3, 4 m

Zdravotní stav: dobrý, mrtvý strom

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: krajinná dominanta

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – vazba koruny u jedné lípy, 3 lípa skácena a místo ní vysazena malá sazenice

2008 – za pokácenou lípu vysazena nová kvalitní sazenice

9/2008 – zdravotní řez, výměna vazby, nová sazenice uschla

2009 – dobrý stav, instalovaná cedule, která byla odcizena

Navržená opatření: vysazení nové sazenice za skácenou

foto č. 38 Lípy u Křížku

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípy u Rounku I.**

Kód ÚSOP: **104826**

Vyhlášeno dne: 11. 9. 2006

Katastrální území: Rounek Číslo parcely: 895 Obec: Vyskytná nad Jihlavou

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 2

Vlastník: Krajská správa a údržba silnic Vysočiny, p.o., Kosovská 1122/16,
586 01 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 3. 4. 2011

Výška stromu: 25, 27 m

Obvod kmene v 1,3 m: 345, 395 cm

Průměr kmene: 110, 126 cm

Průměr koruny: 12, 11 m

Výška nasazení koruny: 5, 4 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: středně snižená

Stabilita: významnější narušení stability stromu

Důvod ochrany: autochtonní druh, krajinná dominanta, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2006 – zdravotní řez, instalace vazby, obvodová redukce

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: kontrola dutiny

foto č. 39 Lípy u Rounku I.

foto č. 40 Lípy u Rounku I., dutina ve stromu

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípy u Rounku II.**

Kód ÚSOP: **104827**

Vyhlášeno dne: 11. 9. 2006

Katastrální území: Rounek Číslo parcely: 783, 784/1 Obec: Vyskytná nad Jihlavou

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 4

Vlastník: p.č. 783 –Ing. Vladimír Šašek, Rantířov 4, 586 41 Rantířov

p.č. 784/1 – Jaroslav Červenka, 762, 104 00 Praha - Uhřetěves

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 3. 4. 2011

Výška stromu: 25 - 30 m

Obvod kmene v 1,3 m: 246 - 480 cm

Průměr kmene: 78,5 - 153 cm

Průměr koruny: 10 - 16 m

Výška nasazení koruny: 2 - 6 m

Zdravotní stav: velmi dobrý – silně poškozený

Vitalita: mírně snížena

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, krajinná dominanta, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2006 – redukční řez, instalace vazeb

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: u jedné z lip zhodnocení stavu – jestli půjde ošetřit dutinu nebo skácet strom popřípadě zanechat torzo

foto č. 41 Lípy u Rounku II.

foto č. 42 Lípy u Rounku II., lípa s dutinou

Vyhlašovací název památného stromu: **Lípy v Hojkově**

Kód ÚSOP: **100881**

Vyhlášeno dne: 27. 10. 2003

Katastrální území: Hojkov

Číslo parcely: 6/1

Obec: Hojkov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 2/2

Vlastník: Obec Hojkov, Hojkov 64, 58805

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 25, 26 m

Obvod kmene v 1,3 m: 350 - 261 cm

Průměr kmene: 112, 83 cm

Průměr koruny: 18 m

Výška nasazení koruny: 7, 11 m

Zdravotní stav: dobrý

Vitalita: mírně snižená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom, krajinná dominanta, součást kulturní památky, významný stářím, významný vzrůstem

Provedená ošetření a konzervace:

2007 – zdravotní řez

2008 – kontrola vazby

8/2008 – probírka výmladků, revize vazby

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 43 Lípy v Hojkově

Vyhlašovací název památného stromu: **Milíčovská lípa**

Kód ÚSOP: **100940**

Vyhlášeno dne: 15. 11. 1990

Katastrální území: Milíčov Číslo parcely: 2696 Obec: Milíčov

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 1

Vlastník: Zeman František a Zemanová Marie, Milíčov 6, 588 05

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 24 m

Obvod kmene v 1,3 m: 535 cm

Průměr kmene: 170 cm

Průměr koruny: 14 m

Výška nasazení koruny: 3 m

Zdravotní stav: silně poškozený

Vitalita: středně snižená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: významný ekologicky, krajinná dominanta

Provedená ošetření a konzervace:

2006 – probírka výmladků, zjištěno napadení dřevokaznými houbami

2007 – provedeny tahové zkoušky

2008 – bez ošetření

2009 – provedeny tahové zkoušky-strom stabilní, pokračování v tvarování koruny sezónovým řezem na čípek

Navržená opatření: ošetření po napadení houbami

foto č. 44 Milíčovská lípa

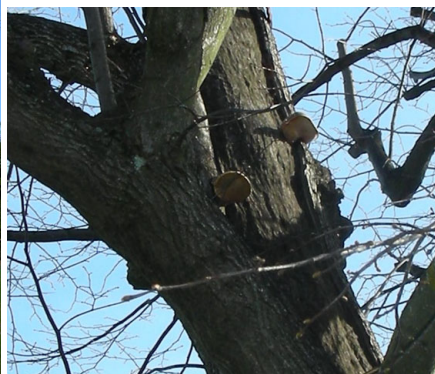

foto č. 45 Milíčovská lípa, infekce houbami

Vyhlašovací název památného stromu: **Stromořadí v Bedřichově**

Kód ÚSOP: **104726**

Vyhlášeno dne: 7. 2. 2006

Katastrální území: Jihlava Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 30

Vlastník: 135/167, 141/20, 141/21 v k.ú. Bedřichov u Jihlavy - Statutární město

Jihlava, Masarykovo náměstí 97/1, 58628 Jihlava

141/10 v k.ú. Bedřichov u Jihlavy - Pozemkový fond České republiky,

Husinecká 1024/11a, 13000 Praha-Žižkov

Údaje o jedincích :

Dřeviny: 9 Dub červený (*Quercus rubra* L.)

1 Javor klen (*Acer pseudoplatanus* L.)

6 Javor mléč (*Acer platanoides* L.)

8 Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior* L.)

2 Jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia* L.)

2 Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

2 Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

Datum měření: 7. 4. 2011

Výška stromu: 18 - 27 m

Obvod kmene v 1,3 m: 103 - 358 cm

Průměr kmene: 33 - 114 cm

Průměr koruny: 10 - 18 m

Výška nasazení koruny: 3 - 5 m

Zdravotní stav: výborný – dobrý

Vitalita: mírně snížená

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, významný ekologicky, esteticky zajímavý strom, významný pro hnízdění ptáků, krajinná dominanta, významný krajinný prvek

Provedená ošetření a konzervace:

2008 – zdravotní řez, odstranění náletů, skácen jeřáb ptačí-náhradní výsadba

2009 – hromadní odpadků u stromořadí – navržení odstranění náletů

Navržená opatření: žádná navržená opatření

foto č 46 Stromořadí v Bedřichově

foto č 47 Stromořadí v Bedřichově

Vyhlašovací název památného stromu: **Stromořadí v Horním Kosově**

Kód ÚSOP: **104825**

Vyhlášeno dne: 13. 9. 2006

Katastrální území: Jihlava, Horní Kosov

Obec: Jihlava

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Vlastník:

1303/10, v k.ú. Horní Kosov - JUDr. Petr Nevrkla Sládkova 4553/22, 58601 Jihlava

Kašna Vlastimír, Brtnická 4335/26a, 58601 Jihlava

5710/1, 5739 v k.ú. Jihlava - JUDr. Petr Nevrkla Sládkova 4553/22, 58601 Jihlava

Kašna Vlastimír, Brtnická 4335/26a, 58601 Jihlava

1305/3, 1306 v k.ú. Horní Kosov - Pozemkový fond České republiky,

Husinecká 1024/11a, 13000 Praha-Žižkov

1305/5 v k.ú. Horní Kosov - Červenka Jaroslav, 762, 10400 Praha-Uhřetěves

1305/6 v k.ú. Horní Kosov - Altrichterová Hana, Horní 182/1,

58604 Jihlava-Staré Hory, Tomáš Jiří, Kolmá 283/1, 58601 Jihlava-Horní Kosov

5775 v k.ú. Jihlava - Statutární město Jihlava, Masarykovo nám. 97/1, 58628 Jihlava

Údaje o jedincích :

Dřeviny: 10 Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior* L.)

5 Javor mléč (*Acer platanoides* L.)

6 Javor klen (*Acer pseudoplatanus* L.)

9 Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

8 Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos* Scop.)

foto č. 48 Stromořadí v Jihlavě

Datum měření: 2. 4. 2011

Výška stromu: 17 - 30 m

Obvod kmene v 1,3 m: 120 - 420 cm

Průměr kmene: 38 – 133,5 cm

Průměr koruny: 8 - 15 m

Výška nasazení koruny: 2 - 5 m

Zdravotní stav: výborný - dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Důvod ochrany: autochtonní druh, významný biologicky, významný ekologicky, esteticky zajímavý strom, významný pro hnízdění ptáků, krajinná dominanta

Provedená ošetření a konzervace:

jaro/2009 – vypsáno výběrové řízení na ošetření stromořadí

7/2009 – kontrola stavu-instalovat vazby u 4 stromů, u javoru navrženo pokácení nebo redukce na torzo, instalována cedule

Navržená opatření: odstranění náletů, úprava stanoviště

Vyhlašovací název památného stromu: **Zbinožské lípy**

Kód ÚSOP: **100879**

Vyhlášeno dne: 15. 12. 2003

Katastrální území: Zbinohy Číslo parcely: 1/3, 49, 421 Obec: Zbinohy

Charakter výskytu: 1 (solitéra), 2 (linie), 3 (skupina)

Počet jedinců (vyhlášený/skutečný): 2

Vlastník: p.č. 1/3 – Josef Vondrák, Dechtáře – Onšovice 1, 393 01

p.č. 49 - Josef Vondrák, Dechtáře – Onšovice 1, 393 01

p.č. 421 – Obec Zbinohy, Zbinohy 2, 588 42

Údaje o jedincích :

Dřevina: Lípa srdčitá (*Tilia cordata* Mill.)

Datum měření: 8. 4. 2011

Výška stromu: 31 m

Obvod kmene v 1,3 m: 330, 528 cm

Průměr kmene: 105, 168 cm

Průměr koruny: 20 m

Výška nasazení koruny: 4, 3 m

Zdravotní stav: velmi dobrý

Vitalita: optimální

Stabilita: mírně narušené statické poměry

Provedená ošetření a konzervace:

2008 – instalovány vazby

2009 – dobrý stav

Navržená opatření: zdravotní stav dobrý, žádná navržená opatření

foto č. 49 Zbinožské lípy

7. Výsledky, návrh managementu

Návrh na opatření, který by prodloužil životaschopnost jedince, je přímo u každého památného stromu popsán. U většiny samostatně vyhlášených stromů je zdravotní stav dobrý a opatření není potřeba. Ve stromořadí se nachází více stromů se špatným zdravotním stavem, nejvíce je potřeba zdravotní řez, který je popsán níže. Nejčastější technologické patření je vázání koruny, které předejde odlomení větve a tím i poškození stability i vitality stromu. Vazby v korunách i zdravotní řez provádí odborná firma.

Zdravotní řez

Nejběžnější a v současné době i nejvíce používaný typ udržovacího řezu. Cílem tohoto řezu je zabezpečení dlouhodobě vysoké funkčnosti stromu, při udržení pokud možno co nejlepšího zdravotního stavu, vitality a provozní bezpečnosti. Je opakován v několikaletých intervalech, nejméně alespoň jednou za 8-10 let, s ohledem na aktuální stav stromu. U tohoto řezu odstraňujeme či zkracujeme větve:

- suché, mechanicky poškozené, zlomené nebo jinak provozně nebezpečné,
- odumírající, napadené chorobami a škůdci,
- navzájem se křížící, zahušťující korunu a nevhodně postavené,
- kodominantní a tlaková větvení,
- se silně sníženou vitalitou,
- pahýly, větve v souběhu, výmladky z podnoží.

Doporučuje se též odstraňovat výmladky, a to zejména na bázi kmene a na kořenech, pokud možno v rané fázi jejich vývoje (Kolařík a kol. 2003).

Dále byl navržen na vyhlášení památného stromu liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera* L.), který se nachází v Brtnici. Počátkem 19. století zde byla část zámeckého parku upravena v duchu romantické přírody a byly zde vysazeny módní exoty, z nichž se dochoval právě liliovník tulipánokvětý (Zámek Brtnice, 2010).

NÁVRH NA VYHLÁŠENÍ PAMÁTNÝCH STROMŮ

Kód ústředního seznamu: určuje AOPK

Název památného stromu (stromů): Liriodendron v Brtnici

Kraj: Vysočina

Okres: Jihlava

Obec: Brtnice

Pověřený obecní úřad: Jihlava

Katastrální území: Brtnice

Parcelní číslo pozemku: 241/1

Vlastník: Česká republika

Mapy (1:50000):

Nadmořská výška: 550 m.n.m.

Zeměpisné souřadnice: 49°18'19.79"N

Souřadnice JTSK: Y 664381.17

15°40'23.29"E

X 1140823.5

Charakter výskytu: solitera

Počet jedinců: 1

Dřevina (název druhu dřeviny): Liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera* L.)

Obvod kmene (v 1,3 m): 314 cm

Výška stromu: 26 m

Výška koruny: 20 m

Šířka koruny: 15 m

Stáří: cca 193 let

Zdravotní stav: dobrý

Datum popisu: 17.2.2011

Zdůvodnění ochrany: dendrologicky cenný taxon, historicky důležitý strom

Podmínky ochrany: ze zákona č. 114/1992 Sb.

Vymezení ochranného pásma: základní ochranné pásmo

Podmínky režimu ochranného pásma: dle § 46 odst. 3

Zdroje možného ohrožení:

Provedená ošetření nebo konzervace:

Navrhovaná opatření: zdravotní řez

Údaje o literatuře:

Fyziol.stav: kvete - plodí

Datum: 16.4.2011

Zpracovatel: Jana Derahová

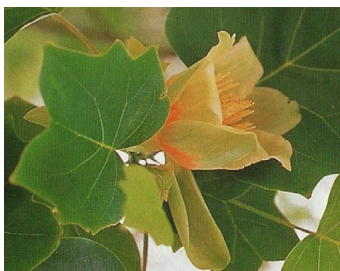

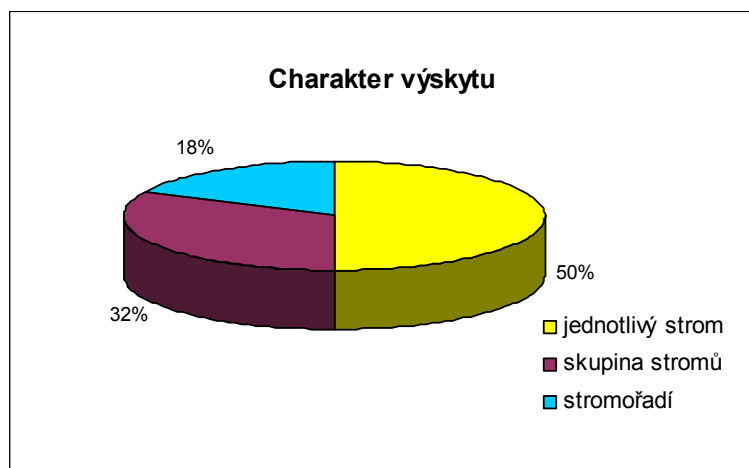
foto č. 24 květ liliovníku (Vermeulen, 2004)

foto č. 24 liliovník v Brtnici

8. Diskuze

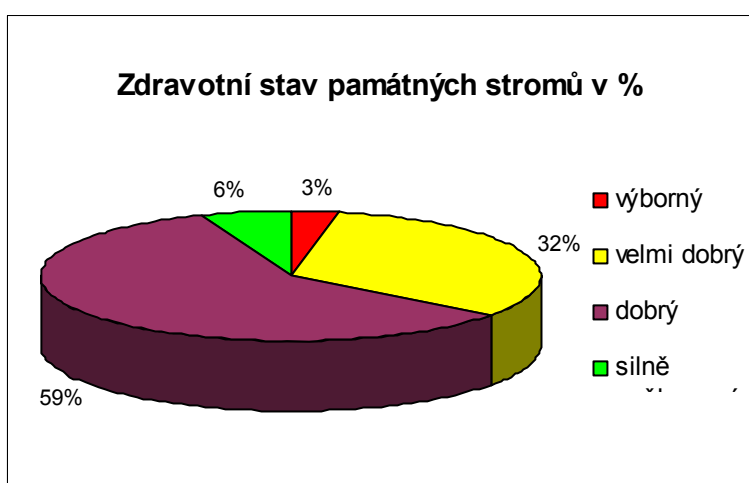
Památné stromy vyhlášené v roce 1983 a v roce 1990 byly vyhlášeny Okresním národním výborem v Jihlavě. Po roku 2000 je už vyhlášoval Magistrát města Jihlavy.

graf č. 1 Charakter výskytu památných stromů

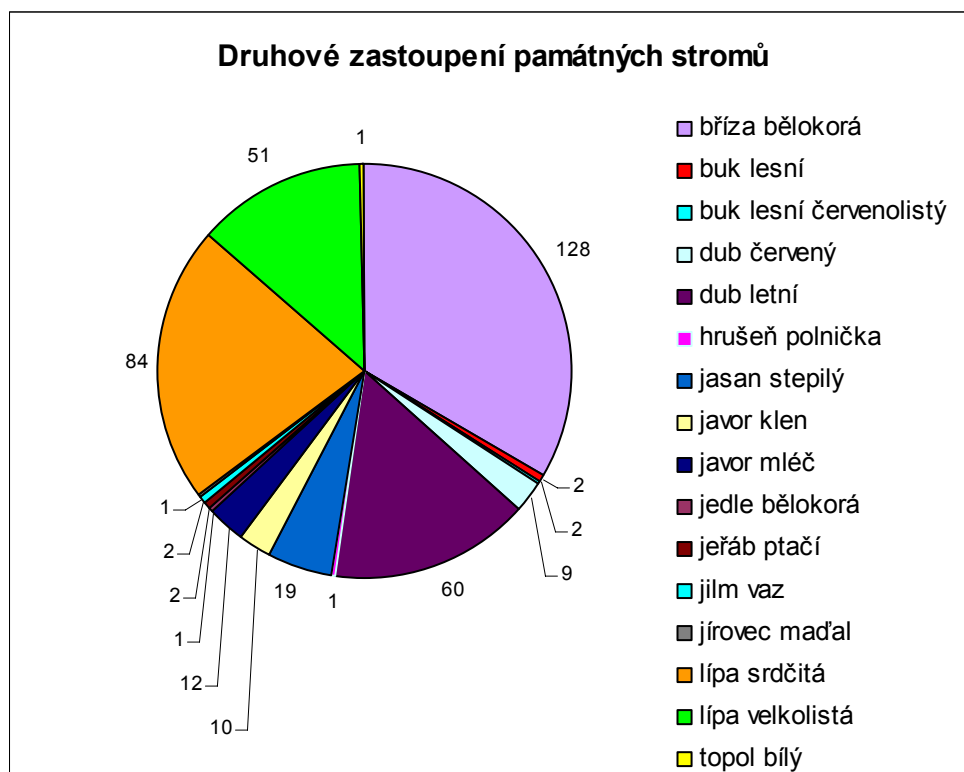
Z grafu č. 1 je patrné, že polovina památných stromů v zájmovém území má charakter solitery, většinou jsou to stromy které dominují v krajině svým vzrůstem a mohutností, nebo je můžeme najít i uprostřed návsi nebo u domů, kde je i význam z historického hlediska. 32 % stromů nalezneme ve skupinách o max. 4 kusech, většinou doprovázejí boží muka nebo kříže u cesty.

Nakonec 18 % zabírají stromořadí, ve kterých můžeme najít velké množství kusů stromů, v zájmovém území je jich nejvíce 166 v aleji k Mirošovu. Aleje jsou významný krajinný prvek a také významné pro hnízdění ptáků.

graf č. 2 Zdravotní stav památných stromů

Z grafu č. 2 je vidět, že zdravotní stav u památných stromů je z 59 % dobrý, velmi dobrý a výborný stav se vyskytuje jen u jednotlivých stromů a silně poškozený zdravotní stav se z velké části najdeme ve stromořadí.

graf č. 3 Druhové zastoupení památných stromů

Druhové zastoupení památných stromů je znázorněno v grafu č. 3, nejvíce je zastoupena Bříza bělokorá, kterou najdeme v aleji k Mirošovu. Jako solitéry se často vyhledávají lípy, snad už proto, že jsou národním symbolem ČR a také se dožívají vysokého věku stejně jako dub, který je také ve velkém zastoupení.

Můžeme zde i najít neobvyklé druhy, jako např. hrušeň polnička, která je unikátním jedincem daného druhu ze zajímavým tvarováním kmene a také se jedná o rodový strom. I jedle u Bílé cesty je jediný strom svého druhu v zájmovém území. Je to krajinná dominanta vynikajícím svým vzrůstem a věkem (cca 160 let).

9. Závěr

V celkovém výsledku bylo zmapováno 34 památných stromů rostoucí na Jihlavsku. Zdravotní stav je u většiny stromů dobrý a odpovídá vysokému věku, objevují se i dutiny, houbové infekce a někdy bylo nutné instalovat vazby korun. Přesto ale dřeviny vykazují ve většině případů dobrou vitalitu a stabilitu. Označení všech památných stromů jsem zkontrolovala při terénním průzkumu a u všech stromů bylo v souladu se zákonem č114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Poslední vyhlášený památný strom byl v roce 2010, Lípa pod Katovou horou, z čehož je možné usoudit, že počet vyhlášených stromů stále stoupá a to nejen na okrese Jihlava.

Pro pokračování této bakalářské práce by se mohlo zvolit inventarizace památných stromů, které vyhlášoval Městský úřad v Třešti. Dále je možné se více zabývat stabilitou stromu při použití metody WLA.

Seznam literatury

- **AOPK ČR, 2011:** Ústřední seznam ochrany přírody. Online: <http://drusop.nature.cz/>, cit. 1. 8. 2011
- **Bernatzky A., 1978:** Tree ecology and preservation. Elsevier scientific publishing company, Amsterdam, 357 s.
- **Hrušková M., 2005:** Kult stromů v zemích Koruny české. Abonent ND, Praha, 160 s.
- **Hrušková M., Holečková M., 2008:** Za památnými stromy Vysočiny. Nakladatelství MH, Beroun, 143 s.
- **Hrušková M., Turek J., 1986:** O památných stromech. Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 144 s.
- **Hrušková M., Turek J., 1999:** Stromy pamatují. Tiskárny a.s. Havlíčkův Brod, nákladem vlastním, Praha, 83 s.
- **Koblížek J., 2006:** Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. Sursum, Tišnov, 550 s.
- **Kolařík J., 2003:** Péče o dřeviny rostoucí mimo les – I. Český svaz ochránců přírody, Vlašim, 261 s.
- **Kolařík J., 2005:** Péče o dřeviny rostoucí mimo les – II. Český svaz ochránců přírody, Vlašim, 720 s.
- **Machovec J., 1982:** Sadovnická dendrologie. Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 246 s.
- **Němec J., Kubátová I., Kyzlík P., Mračanská E., Reš B., Šmiták J., 2003:** Památné stromy v Čechách, na Moravě, ve Slezsku. Olympia, Praha, 224 s.
- **Obce-města:** Okres Jihlava. Online: <http://www.obce-mesta.info/>, cit. 26. 4. 2011
- **Pejchal M., 2008:** Arboristika I. Vyšší odborná škola zahradnická a střední zahradnická škola, Mělník, 168 s.
- **Pohl M., 1996:** Vysočina. Informační a metodické centrum, Žďár nad Sázavou, 56 s.
- **Reš B., 1998:** Památné stromy. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 64 s.

- **Reš B., Štěrba P., 2010:** Památné stromy. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 68 s.
- **Tábor I., Reš B., Součková M., 2003:** Záchrana geofondu památných stromů v Jihomoravském regionu. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice, 96 s.
- **Tolasz R., 2007:** Atlas podnebí Česka. Český hydrometeorologický ústav, Praha, 225 s.
- **Vermeulen, N. 2004:** Kompletní encyklopedie stromů a keřů, 2. vyd. Rebo productions, Dobřejovice, 287 s.
- **Zámek Brtnice, 2010:** Zámecký park. Opus Moraviae o. p. s., online: <http://www.zamek-brtnice.cz/>, cit. 23. 4. 2011
- Zákon č. 114 / 1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění